

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นการวิจัยตามแนวคิด ADDIE Model ที่ปรับปรุงตามแนวคิดของ เควิน ครูส (Kevin Kruse, 2008:1) ประยุกต์ร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน
- 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างสาขาวิชา เนื้อหาที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนใช้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือ ทฤษฎี หลักการ และเนื้อหาของสาขาวิชา ดังนี้สาขาวิชาภาษาไทย ใช้เนื้อหาในรายวิชาการพูดและการฟังเพื่อสัมฤทธิ์ผลสำหรับครูภาษาไทย(รหัสวิชา1112106) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาใช้เนื้อหาใน รายวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รหัสวิชา 0031111) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปใช้เนื้อหาใน รายวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน (รหัสวิชา0021106) และสาขาวิชาสังคมศึกษา ใช้เนื้อหาในรายวิชา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (รหัสวิชา 2572401) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 สาขาวิชา สาขาวิชาละ 1 ห้องเรียน คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 43 คน นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 52 คน นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 48 คน และนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 43 คน ซึ่งสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม รวมนักศึกษาทั้งสิ้น 186 คน ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคม ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF (5 ด้าน) 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (เรื่อง การมีจิตสาธารณะ) 2) ด้านความรู้ (เรื่อง การนำความรู้สู่การปฏิบัติ) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (เรื่อง การคิด) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (เรื่อง ความรับผิดชอบ) 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ)

ใช้ระยะเวลาในการทดลองสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี รายวิชาละ 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนการสอน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องการมีจิตสาธารณะ ด้านความรู้ เรื่องการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ด้านทักษะทางปัญญา เรื่อง

การคิด ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เรื่องความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาด้วย ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวทางการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “CPCPAFE Model” โดยมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และการปฏิบัติ สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการตอบสนอง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน คือ 1) ปัญหาชวนคิด (C: Challenging Problem) 2) ชั้นให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ (P: Presentation and Practice) 3) ชั้นสร้างความคิดรวบยอด (C: Conceptualization of Knowledge) 4) ชั้นดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (P: Proceeding of Characteristics Development) 5) ชั้นประเมินความก้าวหน้า (A: Assessment of Growth Development) 6) ชั้นส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (F: Fostering of Higher Level Characteristics Development) และ 7) ชั้นประเมินผล (E: Evaluation) ผลตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ค่าความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างเท่ากับ 4.70-5.00 ซึ่งแสดงว่า “CPCPAFE Model” ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างสามารถนำไปทดลองใช้ได้และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ด้วยการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (Filed Tryout) กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน โดยได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเท่ากับ 83.60/80.67 (หน้า92-95)ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างสาขาวิชา นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบ TQF มากกว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาและสาขาวิชาสังคมศึกษาอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่นมีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบคุณวุฒิ TOF ไม่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “CPCPAFE Model” โดยมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และการปฏิบัติ สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการตอบสนอง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน คือ 1) ปัญหาชวนคิด (C: Challenging Problem) 2) ชั้นให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ (P: Presentation and Practice) 3) ชั้นสร้างความคิดรวบยอด (C: Conceptualization of Knowledge) 4) ชั้นดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (P: Proceeding of Characteristics Development) 5) ชั้นประเมินความก้าวหน้า (A: Assessment of Growth Development) 6) ชั้นส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (F: Fostering of Higher Level Characteristics Development) และ 7) ชั้นประเมินผล (E: Evaluation) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เท่ากับ 4.70-5.00 ได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เท่ากับ 83.60/80.67 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ และตามหลักการของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป้าหมายการผลิตบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ ซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแนวคิด ADDIE Model ปรับปรุงตามแนวคิดของ ครุส (Kruse, 2008:1) ซึ่งนำมาประยุกต์ร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Design & Development) ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ (Implementation) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของจอยซ์ และเวลล์ (Joyce and Weil, 2009: 9) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (The Model of Teaching) ประกอบด้วย 1) กระบวนการที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน (Syntax หรือ Phases) 2) ระบบสังคม (Social System) 3) หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction) และ 4) สิ่งสนับสนุน (Support System) ส่วนที่ 2 เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียน การสอนไปใช้ (Application) และส่วนที่ 3 ประกอบด้วยสาระหลักและสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (Instruction and Nurturant Effects) ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดมีความสัมพันธ์ส่งเสริมกันและกันตลอดทั้งระบบสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545: 4-5) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ครุส (2008: 1) ที่ว่าการพิจารณาความเหมาะสมของ การเรียน การสอน ต้องประเมินทุกองค์ประกอบและนำสิ่งที่บกพร่องมาปรับปรุง เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ชัย พงศกรณฤงษ์ (2552) ที่

พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนนี้มีชื่อเรียกว่า MARCE Model มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และสิ่งสนับสนุน ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเตรียมความพร้อม (Motivation) ขั้นปฏิบัติ (Action) ขั้นสะท้อนความรู้ (Reflection of Knowledge) ขั้นสร้างความรู้ (Construction of Knowledge) และขั้นประเมินผล (Evaluation) และประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.79/85.13 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส (2553) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีชื่อว่า PARCE Model ประกอบด้วยการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preperation) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection) ขั้นสร้างความรู้ (Construction) และขั้นประเมินผล (Evaluation) ซึ่งประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.88/82.75 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้จึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ องค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้เช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนได้ประยุกต์หลักการบริการสังคม การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ และได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้เรียนทุกคนยังได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ระดมความคิด ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้สู่การปฏิบัติ โดยผ่านทางกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและได้รับการพัฒนาในทุกด้านพร้อมๆ กัน ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิด และทักษะทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ การ์ดเนอร์ (Gardner, 2008: 16) ที่ว่าศตวรรษที่ 21 จำเป็นที่จะต้องสร้างคนให้มีสติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตบริการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 13) ได้วิจัยเกี่ยวกับภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ สรุปได้ 4 มิติดังนี้ มิติด้านร่างกาย คือผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการและเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้ และมิติด้านทักษะความสามารถ คือผู้ที่

มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี และสอดคล้องกับปัญหาทองนิล (2553) อารยา ช่ออั้งชัย (2553) และกานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น เรียนรู้ผ่านการร่วมมือในการปฏิบัติ มีการพัฒนาจิตสำนึกจากการปฏิบัติในการบริการสังคมทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นจนเกิดเป็นนิสัย

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างสาขาวิชา นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบ TQF มากกว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาและสาขาสังคมศึกษาอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่นมีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบคุณวุฒิ TOF ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน จัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและในสถานการณ์จริงซึ่งในการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ มีการช่วยเหลือกันในการเรียนและการทำกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคคลอื่น พยายามใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้จริง ของจริง และการร่วมปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการ์เดนเนอร์ (Gardner, 2008) และฮาวิงเฮิร์ส (Havinghurst, 1961: 358-360) และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ในสาระวิชา มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแยกแยะใจความหรือจับประเด็นที่สำคัญขององค์ประกอบต่างๆ และสามารถนำข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้และสั่งสมไว้ มาประยุกต์ใช้ เน้นความคิดสร้างสรรค์และคิดนอกกรอบ ให้ผู้เรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนให้เกียรติและเคารพในความคิดของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐาน TQF ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้จริงผู้สอนควรเข้าใจและดำเนินการตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง โดยเน้นการสอนภาคทฤษฎี ทักษะการคิดแก้ปัญหาและ การปฏิบัติงานเพื่อสังคม อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าที่หลากหลายไว้ล่วงหน้า เช่น เอกสาร ตำรา คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โดยอาจารย์ผู้สอนต้องศึกษาสภาพจริง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือข้อคำถามที่นำมาเป็นบทเรียนอย่างจริงจัง นอกจากนี้การฝึกนักศึกษาให้กำกับการเรียนรู้ของตนเอง โดยอาจารย์ผู้สอนดูแลแนะนำ ช่วยเหลือ ในการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน อีกทั้งผู้สอนควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพราะมีการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม ฝึกคิดแก้ปัญหาพร้อมกัน ทำงานกลุ่ม อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำให้

นักศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการทำงานกลุ่มและให้ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ มีความสำคัญเท่าเทียมกัน แนะนำขยายความเข้าใจในการเรียนและปฏิบัติงานทุกขั้นตอน กระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองชมเชยเมื่อผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นจากเดิม ประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียนการสอน สามารถช่วยให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเกิดประโยชน์

2. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน TQF ของนักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีคะแนนสูงกว่าสาขาอื่น ทั้งนี้พบว่าการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ เน้นผู้เรียนฝึกการคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา ในทุกรายวิชาที่เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและปฏิบัติจนเป็นนิสัย ดังนั้นเมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ผู้สอนควรกระตุ้นและส่งเสริมฝึกกระบวนการคิดให้กับนักศึกษามากขึ้นในทุกหน่วยและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้มีการศึกษาเฉพาะผลจากการใช้รูปแบบที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน โดยมิได้มีการศึกษาตัวแปรกลางที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับความแตกต่างของตัวแปร เช่นนักศึกษาที่มีผลการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน